

Examenul de bacalaureat național 2019

Proba E. b)

**Limba și literatura maghiară maternă
Clasa a XI-a**

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

Simulare

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A költemény műfaji sajátosságai **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (pl. Himnusz/óda/bordal: a pünkösöd ünnepének megszólítása, dicsőítése, felszólítás Isten dicséretére és a közös ünneplésre, magasztos hangvétel, az élet mámore) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

b. Természetélmény **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (pl. Tavasz és pünkösöd összekapcsolása; szakrális élmény, újjáéledő, életerőt sugárzó természet; szerkezet: általános - részletező - általános, záradék; képalakítás: érzéki hatású – vizuális, auditív, illat – képek, dinamizmus; hangvétel: himnikus/ódai) 5 pont, érvényes, csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

c. Az ember, a vitéz helye a természetben **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (pl. Ember és természet harmóniája, vitézi életképek; újrakezdés lehetősége; utolsó versszak: a közösség/olvasó felé fordulás gesztusa, általánosítás; ünneplésre szólít fel mindenkit; a szakrális értékek mellett a földi örömök megélésére is hangsúlyt helyez.) 5 pont, érvényes, csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

d. A reneszánsz világnézet sajátosságai a költeményben **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (pl. Mikro- és makrokozmosz, élő és élettelen elemek harmóniája; újjászületés, megtisztulás; szabályos szerkezet, az isteni tökéletesség megnyilvánulása a teremtésben, a földi életben) 5 pont, érvényes, csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat **4 pont**, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **3 pont**, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat **2 pont**, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat **1 pont**.

Helyesírás, nyelvhelyesség **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

- a. A szöveg kulcsszavainak kiírása** (pl. idegen nyelv, anyanyelv, magunkén, mondják, világos, gondolkodás, kifejezni, tanulni, megismerésére) **5 pont**
- b. Információk azonosítása a szövegben** (pl. világosan meg tudjuk mondani, amit akarunk; az ösztönös nyelvhasználat helyett a nyelv igaz megismerése) **5 pont**
- c. A kommunikációs funkció** (felhívó) **felismerése** (2 pont), **indoklás** (3 pont) **5 pont**
- d. Témához való igazodás** **5 pont**
Az érvelő szöveg követelményeinek betartása **5 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

- a. a történelmi tárgyú elbeszélés műfaji sajátosságai** **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont** (pl. a múlt eseményei példaértékűek a jelen számára: *Zrínyi*: barokk eposz: Szigetvár 1566-os ostroma, célja: a törökök feletti győzelmet reális lehetőségként, elérhető közelségben mutassa; célratörő, szigorú kompozíció, alapkonceptió, paradox tétel, bizonyítási – keresztény szemlélet, szerkezetbeli, jellemzésbeli – eljárások, eposzi kellékek; történelmi hitelesség, valószínűség elve – fikció, váratlan fordulatok, példamutatás, személyesség, *Arany*: romantikus történelmi ballada: Drégely várának 1552-es ostroma, magyar – török harc, visszatekintő nézőpont, többszólamúság, párhuzamos szerkesztésmód, ellentétezés, három térbeli pont, idősíkok; apródok hősiessége, helytállása, költői hivatás példázata, a túlélés magatartásformái; *Jókai*: romantikus történelmi regény: valóság – fikció, Baradlay család történetén keresztül történelmi események, több cselekményszál, helyszínek a három Baradlay-fiú sorsát követik nyomon, metonimikus történetalakítás, drámai jelenetek, történelmi múlt jeleniesítése, kozmikus jelentősége, megidézett múlt; reformkor, szabadságharc, önkényuralom, kiegyezés kora; az elbeszélői szólam: visszatekintő nézőpont, történelmi emlékezet, mindentudó narrátor, személyesség, vallomásosság: egy közösséghez tartozónak tünteti fel magát, többes szám; *Kós*: utóromantikus, realista történelmi regény: időszerkezete: történelmi múlt: 1629 – 1660 közé eső három évtized: Bethlen Gábor fejedelemségének utolsó éveitől II. Rákóczi György végső bukásáig és haláláig, aranykor – hanyatlás; szimbolikus: Trianon utáni helyzet, transzilvanista értékrend; térszerkezete: Kalotaszeg, hegy – völgy; a Varju család történetén keresztül mutatja be a történelmi eseményeket, a krónikairás kihagyásos és sűrítő módszerével), érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont**, részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont**, részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont**, kísérlet a válaszáadásra **1 pont**.

- b. a hős jellemzői a műben** **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont** (pl. *Zrínyi*: Z. M., a szigetvári hős, athleta Christi: tudatában van sorsának, vállalja mártírszerepét a magyarságért és a kereszténységért, imajelenet, csodás jel, meghajló feszület, megnyíló mennybolt; transzcendenssel való kapcsolata közvetlen, eszményítés, túlzás: ember – vitéz – mitikus hős; *Zrínyi* a teljes ember, ahogy egy barokk eposzban megjelenhetett; áldozata így lehet átélhető és megtisztító élmény, katarzis. *Arany*: Szondi György, az apródok énekében megidézett hős: az önfeláldozás, a hősiesség, a hazaszeretet példaképe, a ballada hősei – cím szerint is – a várkapitány apródjai, akik túlélőként választási helyzetbe kerülve példát keresnek pártfogójuk hősiességében; meg-nem-alkuvás, hűség példái *Jókai*: Baradlay család: a magyarság jelképe; középpontjában Baradlayné, férje akaratának ellenkezőjét cselekszi; összetartó erő; közösségi érdek szolgálatába állítja fiait; két fia idealizált családalapítása, a kisebbik fiú önfeláldozó magatartása, hőssé válása; *Kós*: *Varju család*: az újrakezdő ember típusa, különc, szellemi ember, többetlátó, küldetéstudattal rendelkező, elvei szerint élő emberek, a közösségük iránt elkötelezett magatartásminta), érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont**, részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont**, részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont**, kísérlet a válaszáadásra **1 pont**.

c. a közösségi értékek és a hős

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont* (pl. *Zrínyi*: Szulimán, a török hős szembefordul közösségével, elveivel, személyisége hanyatlik, hite, önbizalma meggyengül, bizalmatlan vitézeivel szemben is, büntetése: halál; *Zrínyié* kiteljesedik, hite erős Istenében, vitézeiben, autonóm lény – jutalma: erkölcsi győzelem, megdicsőülés; *Arany*: értékkonfliktus: a török követ a hatalmi hierarchia tagjaként mozog, a neki osztott szerepben létezik, magatartását, cselekedeteit a tekintélytől, Alitól várható jutalom, illetve a büntetéstől való félelme határozza meg; ezzel szemben az apródok magatartása a szeretetből fakadó hűség; értéktudatuk meghatározója a tekintélyt képviselő személy értékeivel való belső azonosulás, elszánt ragaszkodás, ami egyszerre jelenti önazonosságukat és egy közösséghez való tartozásuk tudatát, felfogásukban az én – te – mi viszony alapja a hűség az önzetlen pártfogóhoz, a nevelőhöz, a példához, tágabban a pogány érzékiséggel ellentétes egyszerű kereszténységhez és a magyar vitézi életformához, legáltalánosabban önazonossághoz és szabadsághoz; *Jókai*: a Baradlay-fiúk sorsának alakulása jelzi a mű értékrendjét, legfontosabb érték a haza iránti cselekvő hűség, közösség érdekének elsődlegessége a magánemberével szemben. Ödön és Richárd némi belső vívódás után erre teszi fel életét, s ezért megadatik számukra a családi boldogság is. Jenő Alphonsine-ba szerelmes, ez az érzés tartja fogva, a haza sorsa nem érinti meg. Tragikus tévedéséért bűnhődnie kell. *Jókai* elbeszélője tehát beleavatkozik hősei életébe, büntet vagy felmagasztal. De szereti a legkisebb fiút is: Jenő önként, testvére helyett vállalt halála a tragikus vétség felismerése, de egyúttal a jóvátétel felemelő gesztusa is; *Kós*: környezete többletudásuk miatt bolondnak, különcnek tekinti a Varjukat, az ő igazságuk érvényesül, közösség számára is menedék lesz Pojána; hűség a szülőföldhöz, önfeláldozás értékei), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

d. a példateremtés eljárásai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága *5 pont* (pl. *Zrínyi*: eszményítés, mitikus hőssé nagyítás, Krisztus bajnoka; ellentétbe állítás Szulimánnal; történelmi adat meghamisítása: Szulimán Zrínyi keze által hal meg; Zrínyi halála: katarzis; *Arany*: értékkonfliktus párbeszédképtelenség, katarzis; térbeli eljárások: fent, hegyorom: erkölcsi magasabbrendűség, győzelem; *Jókai*: az elbeszélő a magyar szabadságharc küzdelmeit tudatosan eposzi méretűvé emeli, Baradlayné, Ödön, Richárd, Jenő és a mellékszereplők, Pál úr alakjában is a hit, a lelkesedés, az áldozatvállalás, a családi összetartás, a hazaszeretet követendő példaképeit mutatja fel; *Kós*: ellentétezés: térbeli: hegy, Pojána, a Varju család jelképe: helytállás, megmaradás, értékörzés; megtartó erő, menedék, az önvédelemre berendezkedő igazság, megbékélés; másság; völgy: behódolás, alkalmazkodás; szereplők közötti: Maksai – Varju Gáspár), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*, összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra 1 pont*.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.